

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT. 24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89
E-mail: sekretariat@cbos.pl

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

BS/179/2008

ZAUFANIE DO POLITYKÓW W LISTOPADZIE

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, LISTOPAD 2008

PRZEDRUK I ROZPOWSZECZNIANIE MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
3 października 2008 roku

Spośród wydarzeń minionego miesiąca, które mogły wpłynąć na postrzeganie polityków działających na naszej scenie politycznej, trzeba przypomnieć przede wszystkim o długotrwałym i praktycznie nierozstrzygniętym do dziś sporze między prezydentem a premierem o to, kto powinien reprezentować Polskę podczas kolejnych obrad Rady Europejskiej w Brukseli. Coraz poważniejszym wyzwaniem dla wszystkich polityków stają się także reperkusje załamania na międzynarodowych rynkach finansowych. Zasadnicze różnice polityczne dzielące prezydenta i premiera uświadomiła publiczności również polemika dotycząca tempa wchodzenia Polski do strefy euro. Termin realizacji naszego sondażu¹ zbiegł się w czasie z głównymi uroczystościami poświęconymi 90. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości. Już po przeprowadzeniu badania miał miejsce incydent podczas wizyty prezydenta Lecha Kaczyńskiego w Gruzji.

ZAUFIANIE I NIEUFIARNOŚĆ

Największym zaufaniem społecznym cieszy się niezmiennie premier Donald Tusk. Ufa mu – według własnych deklaracji – blisko trzy piąte ankietowanych (58%). W tym miesiącu szef rządu ma tylko nieco lepsze notowania niż minister spraw zagranicznych Radosław Sikorski (55% deklaracji zaufania) oraz były prezydent Lech Wałęsa (54%). W ścisłej czołówce rankingu zaufania, podobnie jak dotychczas, znajdują się jeszcze marszałek Sejmu Bronisław Komorowski (49%) oraz wicepremier Waldemar Pawlak (45%). Niemal dwie piąte ankietowanych (38%) ufa najlepiej odbieranemu spośród polityków opozycyjnych Markowi Borowskiemu. Zaufaniem około jednej trzeciej badanych cieszą się: lider SLD Wojciech Olejniczak (33%), prezydent Lech Kaczyński (30%) i minister zdrowia Ewa Kopacz (29%).

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (222) zrealizowano w dniach 6–12 listopada 2008 roku na liczącej 1050 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Tabela 1. Stosunek do polityków w listopadzie 2008

Politycy	Zaufanie		Nieufność		Obojętność	Nieznajomość
	XI 2008	zmiana od X 2008	XI 2008	zmiana od X 2008		
	w procentach					
Donald Tusk	58	-5	24	3	14	1
Radosław Sikorski	55	0	9	0	13	20
Lech Wałęsa	54	-4	21	0	21	1
Bronisław Komorowski	49	0	13	-1	16	18
Waldemar Pawlak	45	-2	18	-2	23	10
Marek Borowski	38	2	16	-3	20	21
Wojciech Olejniczak	33	0	21	-2	21	20
Lech Kaczyński	30	-5	53	6	14	1
Ewa Kopacz	29	-1	23	2	17	26
Mirosław Drzewiecki	25	2	11	-1	15	44
Grzegorz Schetyna	25	1	12	1	18	41
Zbigniew Ćwiąkalski	25	-1	13	-2	16	40
Bogdan Borusewicz	24	0	13	2	19	38
Bogdan Klich	23	-1	11	2	17	45
Jarosław Kaczyński	23	-4	58	6	15	2
Marek Sawicki	22	1	10	0	20	44
Zbigniew Chlebowski	22	0	14	3	17	43
Janusz Palikot	21	-1	36	4	16	24
Bogdan Zdrojewski	20	-4	7	2	16	53
Katarzyna Hall	17	2	17	-1	15	45
Grzegorz Napieralski	16	1	17	1	20	42
Jacek Rostowski	15	3	8	3	13	59
Przemysław Gosiewski	15	-4	42	2	15	25

Tabela 2. Zmiany **zaufania** do polityków

Politycy	Wskazania respondentów według terminów badań																	
	2007							2008										
	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI
	w procentach																	
M. Borowski	35	30	33	35	34	40	38	39	35	38	34	35	31	32	32	36	36	38
B. Borusewicz	18	14	18	20	16	23	25	23	19	21	22	21	21	21	23	25	24	24
Z. Chlebowski	-	-	-	-	-	15	18	16	21	21	21	22	22	21	21	24	22	22
Z. Ćwiąkański	-	-	-	-	-	-	-	20	21	22	29	31	24	23	22	26	26	25
M. Drzewiecki	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12	16	23	25
P. Gosiewski	18	19	19	18	18	21	15	15	17	15	15	19	18	15	16	18	19	15
K. Hall	-	-	-	-	-	-	-	-	-	16	13	15	13	13	12	18	15	17
J. Kaczyński	34	33	35	37	37	36	28	31	28	31	27	29	30	26	26	27	27	23
L. Kaczyński	37	35	38	43	41	41	34	38	35	35	33	37	35	32	33	33	35	30
B. Klich	-	-	-	-	-	-	-	15	18	21	20	21	19	22	17	23	24	23
B. Komorowski	33	29	33	33	34	47	44	50	48	49	49	53	46	45	45	47	49	49
E. Kopacz	-	-	-	-	-	13	21	30	34	32	30	28	28	27	26	29	30	29
G. Napieralski	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	16	15	15	17	15	16
W. Olejniczak	27	28	27	32	34	37	31	36	32	34	27	29	27	30	27	35	33	33
J. Palikot	-	-	-	-	-	-	-	-	12	-	-	17	17	18	17	23	22	21
W. Pawlak	32	31	35	38	46	62	60	60	54	52	44	46	48	45	45	45	47	45
J. Rostowski	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	9	10	8	10	12	15
M. Sawicki	-	-	-	-	-	20	18	23	24	22	18	20	19	20	17	21	21	22
G. Schetyna	-	-	-	-	-	16	18	19	22	24	22	24	25	24	21	24	24	25
R. Sikorski	-	-	-	-	-	36	41	45	49	52	50	55	46	52	48	58	55	55
D. Tusk	48	41	47	47	53	69	70	72	65	67	66	69	64	61	57	63	63	58
L. Wałęsa	45	39	43	50	48	57	55	54	51	58	51	-	52	52	52	59	58	54
B. Zdrojewski	-	-	-	-	-	21	23	22	21	23	21	26	24	21	20	24	24	20

Tabela 3. Zmiany **nieufności** do polityków

Politycy	Wskazania respondentów według terminów badań																		
	2007							2008											
	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	
	w procentach																		
M. Borowski	25	28	23	25	25	22	22	23	24	20	23	23	23	22	22	20	19	16	
B. Borusewicz	10	14	11	12	15	13	15	14	14	13	12	13	14	14	14	12	11	13	
Z. Chlebowski	-	-	-	-	-	9	9	11	13	11	10	12	15	13	14	10	11	14	
Z. Ćwiąkański	-	-	-	-	-	-	-	13	17	15	14	15	17	17	17	15	15	13	
M. Drzewiecki	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8	10	12	11	
P. Gosiewski	36	35	36	36	38	38	44	45	45	44	42	42	39	41	44	36	40	42	
K. Hall	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10	11	17	18	19	21	14	18	17	
J. Kaczyński	49	52	53	49	49	49	57	54	57	54	56	53	52	59	55	55	52	58	
L. Kaczyński	48	50	49	44	44	43	51	47	51	50	48	46	47	52	48	51	47	53	
B. Klich	-	-	-	-	-	-	-	8	8	9	8	12	13	11	12	11	9	11	
B. Komorowski	15	18	19	19	19	16	14	14	17	14	13	13	15	16	17	14	14	13	
E. Kopacz	-	-	-	-	-	7	10	13	20	19	19	22	25	26	27	22	21	23	
G. Napieralski	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	18	17	18	15	16	17	
W. Olejniczak	26	29	25	30	26	25	30	28	28	25	33	34	29	30	29	24	23	21	
J. Palikot	-	-	-	-	-	-	-	-	31	-	-	29	32	34	36	32	32	36	
W. Pawlak	23	28	22	21	18	12	14	15	18	20	22	20	19	22	22	20	20	18	
J. Rostowski	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	8	6	6	6	5	8	
M. Sawicki	-	-	-	-	-	8	9	10	10	8	11	10	11	10	9	12	10	10	
G. Schetyna	-	-	-	-	-	10	11	12	15	10	11	12	13	13	15	12	11	12	
R. Sikorski	-	-	-	-	-	15	14	14	13	11	9	10	13	10	13	10	9	9	
D. Tusk	27	33	27	31	27	17	14	15	22	19	19	17	19	23	25	21	21	24	
L. Wałęsa	30	31	30	27	27	23	23	25	27	21	26	-	24	25	26	21	21	21	
B. Zdrojewski	-	-	-	-	-	6	8	7	11	7	7	6	9	7	9	7	5	7	

Mniej więcej co czwarty respondent deklaruje zaufanie do członków urzędującego gabinetu: ministra sprawiedliwości Zbigniewa Cwiakalskiego, ministra sportu Mirosława Drzewieckiego, szefa MSWiA wicepremiera Grzegorza Schetyny oraz do marszałka Senatu Bogdana Borusewicza. Na niewiele niższym poziomie kształtuje się zaufanie do prezesa PiS Jarosława Kaczyńskiego, ministra obrony Bogdana Klicha, przewodniczącego klubu parlamentarnego PO Zbigniewa Chlebowskiego, ministra rolnictwa Marka Sawickiego, szefa komisji „Przyjazne państwo” Janusza Palikota oraz ministra kultury Bogdana Zdrojewskiego. Politykom tym ufa około jednej piątej ankietowanych. Spośród przedstawicieli sceny politycznej uwzględnionych w naszym badaniu relatywnie najrzadziej z pozytywnym nastawieniem spotykają się wciąż nierozpoznawany przez większość ankietowanych (59%) minister finansów Jacek Rostowski oraz znacznie lepiej znany, ale odbierany zdecydowanie krytycznie, szef klubu parlamentarnego PiS Przemysław Gosiewski (po 15% deklaracji zaufania).

Listę polityków najczęściej budzących nieufność badanych tak jak dotychczas otwierają prezes PiS Jarosław Kaczyński (58% deklaracji nieufności) oraz prezydent Lech Kaczyński (53%). Do ścisłej czołówki tego negatywnego rankingu, podobnie jak w ubiegłych miesiącach, zalicza się także szef klubu parlamentarnego PiS Przemysław Gosiewski, do którego nieufność deklaruje nieco ponad dwie piąte ankietowanych (42%). Wyraźnie częściej niż inni politycy uwzględnieni w naszym sondażu z brakiem zaufania ze strony respondentów spotyka się również Janusz Palikot (36% deklaracji nieufności). Pierwszą piątkę polityków najczęściej budzących nieufność ankietowanych, jednak ze znacznie lepszym wynikiem niż liderzy tej listy, zamyka w tym miesiącu premier Donald Tusk. Brak zaufania do szefa rządu deklaruje co czwarty badany (24%).

Listopad nie przyniósł istotnych zmian w notowaniach większości polityków, okazał się jednak dość niekorzystny dla tych, którzy pełnią najważniejsze funkcje w państwie, a jednocześnie wywodzą się z dwóch najsilniejszych opcji politycznych. Do stosunkowo nielicznych, którzy wyraźnie stracili w tym miesiącu w ocenie badanych, zaliczają się, z jednej strony, prezydent Lech Kaczyński i prezes PiS Jarosław Kaczyński, z drugiej zaś strony premier i szef rządzącej PO – Donald Tusk. Od październikowego pomiaru stosunkowo najbardziej pogorszyły się oceny Lecha Kaczyńskiego: zaufanie do prezydenta spadło o 5 punktów procentowych, a jednocześnie o 6 punktów wzrosła nieufność. Spadek notowań Lecha Kaczyńskiego koresponduje z wyraźnym w tym miesiącu pogorszeniem się

ocen jego prezydentury². Zarówno jako głowa państwa, jak i polityk Lech Kaczyński nie miał od czasu objęcia urzędu prezydenckiego równie słabych notowań jak obecnie. Gorsze od ubiegłomiesięcznych i prawie najgorsze z dotychczas rejestrowanych są także oceny prezesa PiS Jarosława Kaczyńskiego. Zaufaniem darzy go obecnie 23% ankietowanych (spadek o 4 punkty), nie ufa mu zaś niemal trzy piąte pytanym (58%, wzrost o 6 punktów). Nieco mniej w ocenie respondentów stracił premier Donald Tusk. W stosunku do października o 5 punktów zmalał odsetek badanych darzących go zaufaniem, minimalnie zaś (o 3 punkty) przybyło osób, które mu nie ufają. Zbliżone notowania premier miał ostatnio w sierpniu br. i były to wówczas najslabsze oceny, jakie uzyskał od czasu objęcia funkcji szefa rządu.

Wśród polityków, których notowania w ciągu ostatniego miesiąca pogorszyły się – choć już raczej w niewielkim stopniu – są także: minister kultury Bogdan Zdrojewski (spadek zaufania o 4 punkty procentowe), Janusz Palikot (wzrost nieufności o 4 punkty) oraz szefowie klubów parlamentarnych obu ugrupowań najbardziej liczących się na scenie politycznej: PO – Zbigniew Chlebowski (wzrost nieufności o 3 punkty) oraz PiS – Przemysław Gosiewski (spadek zaufania o 4 punkty procentowe). Po okresie wyjątkowo dobrych notowań, nieco słabsze oceny uzyskał w tym miesiącu Lech Wałęsa. Obecnie zaufanie do byłego prezydenta deklaruje o 4 punkty procentowe mniej badanych niż w październiku. Na notowaniach tego polityka mógł zaważyć fakt, że w ostatnim czasie stał się on przyczyną sporu między prezydentem, który nie zaprosił go na organizowane przez siebie uroczystości z okazji 90. rocznicy odzyskania niepodległości, a politykami rządowymi wspieranymi przez większość dziennikarzy, uważającymi pominięcie tak ważnej osoby za co najmniej nietakt.

Jedynym politykiem, w przypadku którego możemy mówić o poprawie notowań, a i to bardzo niewielkiej, jest w tym miesiącu lider SdPi Marek Borowski (2-punktowy wzrost odsetka badanych deklarujących zaufanie i 3-punktowy spadek wyrażających nieufność). Notowania pozostałych przedstawicieli sceny politycznej uwzględnionych w naszym sondażu utrzymały się na poziomie z października.

² Zob. komunikat CBOS „Opinie o działalności parlamentu, prezydenta i NBP”, listopad 2008.

ŚREDNIE OCEN

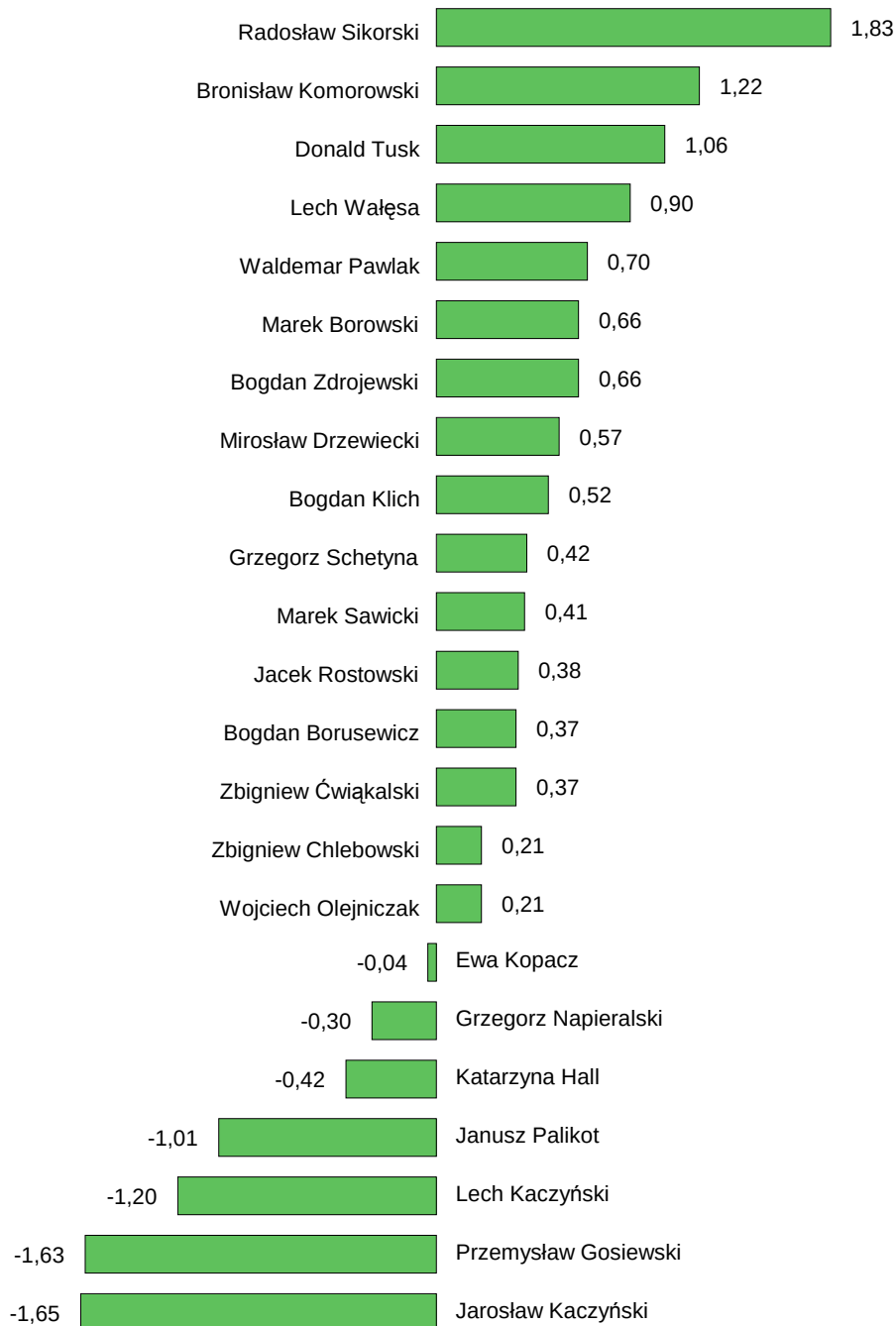
W naszych sondażach badani oceniają poszczególnych polityków posługując się jedenastopunktową skalą, której skrajne punkty można określić z jednej strony jako głęboką nieufność (-5), z drugiej zaś jako bardzo duże zaufanie (+5). Omawiane powyżej dane informowały o zasięgu społecznego zaufania i nieufności. Przedstawiane były łączne odsetki respondentów wyrażających zaufanie (wskazania punktów od +1 do +5), obojętność (0) lub nieufność (od -1 do -5) do poszczególnych polityków, a także stopień ich nieznanomości. Prezentowane dane odnosiły się do ogółu ankietowanych. Natomiast średnia ocen, obliczana z pominięciem respondentów nieznanących poszczególnych polityków, jest syntetyczną miarą pozwalającą uchwycić siłę i kierunek nastawień do nich tylko wśród osób rozpoznających danego polityka.

W listopadzie, podobnie jak w ubiegłych miesiącach, najwyższą średnią ocen uzyskał szef MSZ Radosław Sikorski (1,83). Drugie miejsce wśród najlepiej odbieranych polityków przypadło w tym miesiącu marszałkowi Sejmu Bronisławowi Komorowskiemu (1,22). Dopiero na trzeciej pozycji tego rankingu lokuje się obecnie premier Donald Tusk (1,06) – cieszący się większym zaufaniem Polaków, ale też postrzegany bardziej kontrowersyjnie. Do grona najbardziej pozytywnie odbieranych polityków, w których ocenie zaufanie zdecydowanie przeważa nad nieufnością, zaliczają się także: Lech Wałęsa (0,90), Waldemar Pawlak (0,70) oraz Marek Borowski i Bogdan Zdrojewski (średnie ocen po 0,66 punktu). Dość wysoką średnią ocen, świadczącą o znacznej przewadze pozytywnych nastawień, mają też Mirosław Drzewiecki (0,57) i Bogdan Klich (0,52). Nieco słabszy, niemniej jednak również korzystny jest bilans ocen większości pozostałych przedstawicieli rządu uwzględnionych w naszym badaniu: wicepremiera Grzegorza Schetyny, ministra rolnictwa Marka Sawickiego, ministra sprawiedliwości Zbigniewa Cwiakalskiego, a także marszałka Senatu Bogdana Borusewicza. Dodatnią średnią ocen, wskazującą już jednak na raczej niewielką przewagę pozytywnych nastawień mają jeszcze lider SLD Wojciech Olejniczak, a spośród polityków koalicji rządzącej szef klubu parlamentarnego PO – Zbigniew Chlebowski (średnie ocen po 0,21 punktu). Kontrowersyjnie odbierana jest minister zdrowia Ewa Kopacz, w której ocenie pozytywne i negatywne noty niemal się równoważą (średnia ocen -0,04). Spośród członków urzędującego gabinetu uwzględnionych na naszej liście najbardziej krytycznie postrzegana jest minister edukacji Katarzyna Hall (-0,42).

Listę najgorzej odbieranych polityków otwiera w tym miesiącu Jarosław Kaczyński (-1,65), minimalnie wyprzedzając zajmującego dotychczas pierwsze miejsce w tej klasyfikacji Przemysława Gosiewskiego (-1,63). Zdecydowanie niekorzystnie wypada też bilans ocen prezydenta Lecha Kaczyńskiego (-1,20). Bardzo niską średnią, świadczącą o dużej przewadze negatywnych ocen, niezmiennie ma również Janusz Palikot (-1,01).

CBOS

RYS. 1. ŚREDNIE OCEN POLITYKÓW W LISTOPADZIE 2008

Odnotowany wyżej nieduży spadek liczby deklaracji zaufania stosunkowo najbardziej zaważył na całościowej ocenie mało znanego i ocenianego przez dość wąską grupę badanych ministra kultury Bogdana Zdrojewskiego (spadek wartości średniej o 0,47 punktu). Wyraźnie niższą średnią ocen ma obecnie także prezydent Lech Kaczyński (spadek o 0,42 punktu). W nieco mniejszym stopniu stracili od ubiegłego miesiąca w ocenie badanych prezes PiS Jarosław Kaczyński (różnica średnich -0,37 punktu) oraz szef klubu parlamentarnego tej partii Przemysław Gosiewski (spadek o 0,33 punktu). Słabsze natężenie miało pogorszenie ocen premiera Donalda Tuska (spadek wartości średniej o 0,24 punktu). W jego przypadku różnica średnich ocen okazała się też nieistotna statystycznie, podobnie jak różnice dotyczące pozostałych przedstawicieli sceny politycznej.

Tabela 4. Zmiany średniej ocen

Politycy (uszeregowanie według kierunku i wielkości zmian)	X 2008	XI 2008	Różnica
Marek Borowski	0,46	0,66	0,20
Wojciech Olejniczak	0,04	0,21	0,17
Waldemar Pawlak	0,61	0,70	0,09
Grzegorz Napieralski	-0,36	-0,30	0,06
Zbigniew Ćwiąkalski	0,35	0,37	0,02
Mirosław Drzewiecki	0,57	0,57	0
Grzegorz Schetyna	0,43	0,42	-0,01
Bronisław Komorowski	1,25	1,22	-0,03
Marek Sawicki	0,44	0,41	-0,03
Katarzyna Hall	-0,35	-0,42	-0,07
Jacek Rostowski	0,50	0,38	-0,12
Radosław Sikorski	1,95	1,83	-0,12
Bogdan Klich	0,71	0,52	-0,19
Bogdan Borusewicz	0,57	0,37	-0,20
Ewa Kopacz	0,16	-0,04	-0,20
Janusz Palikot	-0,81	-1,01	-0,20
Lech Wałęsa	1,10	0,90	-0,20
Donald Tusk	1,30	1,06	-0,24
Zbigniew Chlebowski	0,46	0,21	-0,25
Przemysław Gosiewski	-1,30	-1,63	-0,33 *
Jarosław Kaczyński	-1,28	-1,65	-0,37 *
Lech Kaczyński	-0,78	-1,20	-0,42 *
Bogdan Zdrojewski	1,13	0,66	-0,47 *

*Różnica średnich ocen istotna statystycznie na poziomie 0,05

Wśród polityków uwzględnionych w naszym sondażu największym zaufaniem społecznym cieszą się premier Donald Tusk, minister spraw zagranicznych Radosław Sikorski oraz były prezydent Lech Wałęsa. Do ścisłej czołówki rankingu zaufania zaliczają się również marszałek Sejmu Bronisław Komorowski oraz wicepremier Waldemar Pawlak. Największą nieufność wzbudzają: prezes PiS Jarosław Kaczyński, prezydent Lech Kaczyński, szef klubu parlamentarnego PiS Przemysław Gosiewski, a wśród polityków rządzącej partii – Janusz Palikot.

Listopad nie przyniósł poważniejszych zmian w notowaniach większości polityków. W sumie okazał się jednak niekorzystny dla osób reprezentujących obie najsilniejsze opcje polityczne, co może być związane z głośnym sporem kompetencyjnym, toczonym nawet na forum międzynarodowym, między obozem prezydenckim a obozem rządowym. Podobnie jak poparcie społeczne straciły zarówno PO, jak i – w mniejszym stopniu – PiS, stracili również politycy związani z tymi partiami. Zauważalnie spadło zaufanie do prezydenta Lecha Kaczyńskiego i prezesa PiS Jarosława Kaczyńskiego (obaj mają w tym miesiącu najgorsze notowania co najmniej od czasu wyborów), z drugiej zaś strony – do premiera i szefa PO Donalda Tuska. Nieco gorsze wyniki niż w poprzednim sondażu uzyskali także: Bogdan Zdrojewski, Janusz Palikot, Zbigniew Chlebowski i Przemysław Gosiewski.

Opracowała

Agnieszka CYBULSKA

A N E K S

Tabela 1

		Stosunek do Jarosława Kaczyńskiego					Liczba osób
		Nieufność	Obojętność	Zaufanie	Nieznajomość	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	%	
Ogółem		58	15	23	2	3	1047
Płeć	Mężczyźni	58	15	25	1	2	488
	Kobiety	58	15	21	3	4	559
Wiek	18-24 lata	61	17	18	2	3	161
	25-34	64	13	19	1	2	183
	35-44	64	15	19	1	2	146
	45-54	58	14	24	2	2	179
	55-64	57	18	21	2	2	164
	65 lat i więcej	46	13	32	3	6	215
Miejsce zamieszkania	Wieś	50	14	29	3	4	389
	Miasto do 20 tys.	49	20	29	1	2	144
	20-100 tys.	65	15	15	2	4	211
	101-500 tys.	65	17	15	0	3	163
	501 tys. i więcej mieszk.	70	9	18	2		140
Wykształcenie	Podstawowe	43	18	28	5	7	292
	Zasadnicze zawodowe	57	17	23	1	1	259
	Średnie	67	12	19	1	2	354
	Wyższe	66	12	20		1	141
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., inteligencja	64	12	22		2	75
	Prac. umysł. niż. szczebla	74	11	12		2	109
	Pracownicy fiz.- umysł.	59	20	19	1	2	76
	Robotnicy wykwalifikowani	54	17	28	1	1	129
	Robotnicy niewykwalifik.	63	13	16	2	6	47
	Rolnicy	55	19	21	3	2	56
	Pracujący na własny rach.	56	11	30	3		32
Bierni zawodowo	Renciści	50	12	28	5	6	85
	Emeryci	53	12	28	2	5	223
	Uczniowie i studenci	60	17	16	2	4	85
	Bezrobotni	45	20	27	4	3	71
	Gospodynie domowe i inni	68	16	15	2		59
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	65	13	20	1	1	123
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	67	14	18		1	96
	sekt. prywat. poza rolnict.	63	15	19		3	210
	prywatnym gosp. rolnym	53	23	21	2	1	54
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	51	12	31	2	3	246
	501-750	55	17	23	2	4	179
	751-1000	56	15	24	2	3	167
	1001-1500	62	14	22	1	1	176
	Powyżej 1500 zł	73	11	13	1	2	153
Ocena własnych war. mater.	Złe	55	12	25	3	5	235
	Średnie	54	18	23	2	2	444
	Dobre	64	12	21	1	2	368
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	35	18	43	2	2	50
	Raz w tygodniu	54	14	27	1	3	542
	1-2 razy w miesiącu	64	12	15	4	5	149
	Kilka razy w roku	63	19	16	1	0	208
	W ogóle nie uczestniczy	69	11	11	2	6	98
Poglądy polityczne	Lewica	74	8	17	1	0	143
	Centrum	62	17	17	2	2	372
	Prawica	53	10	36	0	1	297
	Trudno powiedzieć	47	20	18	5	9	235

Tabela 2

		Stosunek do Lecha Kaczyńskiego					Liczba osób
		Nieufność	Obojętność	Zaufanie	Nieznajomość	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	%	
Ogółem		53	14	30	1	2	1048
Płeć	Mężczyźni	54	15	30	0	1	488
	Kobiety	53	13	30	1	3	560
Wiek	18-24 lata	62	14	20	2	1	161
	25-34	63	12	23		2	183
	35-44	58	15	27		1	146
	45-54	47	20	33	1	1	179
	55-64	52	14	31	1	2	164
	65 lat i więcej	40	9	44	1	5	215
Miejsce zamieszkania	Wieś	46	14	36	1	3	389
	Miasto do 20 tys.	42	15	40		2	144
	20-100 tys.	58	17	21	0	3	211
	101-500 tys.	63	13	21		3	164
	501 tys. i więcej mieszk.	64	7	28	1		140
Wykształcenie	Podstawowe	41	16	35	2	5	292
	Zasadnicze zawodowe	51	15	32		1	259
	Średnie	60	12	27	0	1	354
	Wyższe	64	11	24		2	142
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., inteligencja	58	9	31		3	76
	Prac. umysł. niż. szczebla	67	14	19		1	109
	Pracownicy fiz.- umysł.	63	12	23		2	76
	Robotnicy wykwalifikowani	49	18	31	1	1	129
	Robotnicy niewykwalifik.	62	11	24		3	47
	Rolnicy	43	21	32	3	1	56
Bierni zawodowo	Pracujący na własny rach.	43	27	30			32
	Renciści	42	9	38	2	9	85
	Emeryci	49	8	40	0	3	223
	Uczniowie i studenci	59	18	19	2	3	85
	Bezrobotni	38	21	41			71
Pracuje w:	Gospodynie domowe i inni	66	14	18	2		59
	inst. państw., publicznej	55	14	29		2	123
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	62	16	22			96
	sekt. pryw. poza rolnict.	62	15	21		2	210
	prywatnym gosp. rolnym	41	21	36	2		54
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	51	8	39	1	1	246
	501-750	50	15	31	1	3	179
	751-1000	48	17	32	1	2	167
	1001-1500	56	16	27		1	176
	Powyżej 1500 zł	69	11	19	1	1	153
Ocena własnych war. mater.	Złe	50	10	35	1	3	235
	Średnie	48	16	33	1	2	445
	Dobre	61	13	23	0	2	368
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	31	9	60			50
	Raz w tygodniu	47	14	36	1	3	542
	1-2 razy w miesiącu	62	13	20	2	3	149
	Kilka razy w roku	60	16	23	0	1	208
	W ogóle nie uczestniczy	71	10	16	1	3	98
Poglądy polityczne	Lewica	71	9	20			143
	Centrum	56	17	25	1	2	372
	Prawica	48	8	44		0	297
	Trudno powiedzieć	44	18	28	2	7	236

Tabela 3

		Stosunek do Bronisława Komorowskiego					Liczba osób
		Nieufność	Obojętność	Zaufanie	Nieznajomość	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	%	
Ogółem		13	16	49	18	4	1048
Płeć	Mężczyźni	14	16	55	12	3	488
	Kobiety	13	15	44	23	5	560
Wiek	18-24 lata	9	17	40	29	5	162
	25-34	10	24	38	23	5	183
	35-44	12	16	55	13	4	146
	45-54	17	13	54	14	1	179
	55-64	14	15	62	6	3	164
	65 lat i więcej	16	9	47	21	6	215
Miejsce zamieszkania	Wieś	14	14	40	27	6	389
	Miasto do 20 tys.	8	16	57	14	5	144
	20-100 tys.	14	17	50	13	5	212
	101-500 tys.	16	21	51	10	1	163
	501 tys. i więcej mieszk.	13	12	60	15	1	140
Wykształcenie	Podstawowe	12	12	36	33	6	292
	Zasadnicze zawodowe	14	15	49	18	4	260
	Średnie	14	19	54	10	4	354
	Wyższe	13	16	63	6	2	141
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., inteligencja	6	14	73	3	4	75
	Prac. umysł. niż. szczebla	17	19	54	9	1	109
	Pracownicy fiz.- umysł.	14	26	34	22	5	76
	Robotnicy wykwalifikowani	11	19	53	12	5	129
	Robotnicy niewykwalifik.	12	15	48	23	2	47
	Rolnicy	8	15	47	24	6	56
	Pracujący na własny rach.	19	6	66	9		32
Bierni zawodowo	Renciści	16	12	48	22	2	85
	Emeryci	19	12	48	15	6	223
	Uczniowie i studenci	10	8	44	31	7	86
	Bezrobotni	8	20	40	28	4	71
	Gospodynie domowe i inni	10	21	37	29	2	59
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	12	16	60	8	4	123
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	8	15	53	22	2	96
	sekt. prywat. poza rolnict.	15	20	49	14	4	210
	prywatnym gosp. rolnym	7	15	47	26	4	54
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	12	15	46	25	2	247
	501-750	15	17	41	22	6	179
	751-1000	14	17	49	17	3	167
	1001-1500	11	13	60	10	6	176
	Powyżej 1500 zł	15	17	57	10	2	153
Ocena własnych war. mater.	Złe	13	16	43	24	4	235
	Średnie	16	17	46	17	5	444
	Dobre	10	14	56	16	4	368
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	18	21	32	23	5	50
	Raz w tygodniu	14	14	47	20	5	542
	1-2 razy w miesiącu	12	16	49	19	4	149
	Kilka razy w roku	14	19	51	15	2	209
	W ogóle nie uczestniczy	9	14	63	11	4	98
Poglądy polityczne	Lewica	14	11	67	7	1	143
	Centrum	13	19	48	16	3	372
	Prawica	18	14	59	7	2	298
	Trudno powiedzieć	7	15	27	42	10	235

Tabela 4

		Stosunek do Waldemara Pawlaka					Liczba osób
		Nieufność	Obojętność	Zaufanie	Nieznajomość	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	%	
Ogółem		18	23	45	10	4	1048
Płeć	Mężczyźni	21	20	47	8	3	488
	Kobiety	15	26	44	11	4	560
Wiek	18-24 lata	11	28	33	24	5	162
	25-34	21	30	35	11	4	183
	35-44	26	18	47	5	4	146
	45-54	22	26	45	5	2	179
	55-64	17	20	56	4	3	164
	65 lat i więcej	14	17	55	10	5	215
Miejsce zamieszkania	Wieś	17	24	41	12	6	389
	Miasto do 20 tys.	15	21	51	11	2	144
	20-100 tys.	18	21	46	10	5	212
	101-500 tys.	19	25	49	5	3	163
	501 tys. i więcej mieszk.	23	23	46	8		140
Wykształcenie	Podstawowe	14	18	42	21	6	292
	Zasadnicze zawodowe	17	21	51	8	4	260
	Średnie	18	26	47	6	3	354
	Wyższe	30	29	38	1	2	141
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., inteligencja	28	28	42	1	2	75
	Prac. umysł. niż. szczebla	23	28	44	3	2	109
	Pracownicy fiz.- umysł.	25	23	37	12	4	76
	Robotnicy wykwalifikowani	17	21	48	8	6	129
	Robotnicy niewykwalifik.	14	15	55	14	2	47
	Rolnicy	11	25	55	6	4	56
	Pracujący na własny rach.	10	26	49	14		32
Bierni zawodowo	Renciści	21	16	45	13	4	85
	Emeryci	17	19	53	6	5	223
	Uczniowie i studenci	14	18	38	27	4	86
	Bezrobotni	21	29	30	14	5	71
	Gospodynie domowe i inni	8	42	42	9		59
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	27	27	42	2	2	123
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	22	19	46	8	5	96
	sekt. prywat. poza rolnict.	19	24	43	9	4	210
	prywatnym gosp. rolnym	11	30	52	4	3	54
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	19	23	44	12	2	247
	501-750	14	22	46	14	4	179
	751-1000	16	27	44	11	2	167
	1001-1500	22	21	50	3	4	176
	Powyżej 1500 zł	24	17	50	4	4	153
Ocena własnych war. mater. Udział w prakt. religijnych	Złe	19	26	40	13	3	235
	Średnie	18	25	45	8	4	444
	Dobre	18	19	50	10	4	368
	Kilka razy w tygodniu	17	31	39	9	4	50
	Raz w tygodniu	17	21	47	10	5	542
	1-2 razy w miesiącu	23	25	39	9	4	149
	Kilka razy w roku	17	26	47	9	2	209
	W ogóle nie uczestniczy	18	22	46	9	4	98
Poglądy polityczne	Lewica	19	24	52	3	1	143
	Centrum	19	24	44	9	3	372
	Prawica	21	21	52	4	1	298
	Trudno powiedzieć	12	23	34	22	9	235

Tabela 5

		Stosunek do Radosława Sikorskiego					Liczba osób
		Nieufność	Obojętność	Zaufanie	Nieznajomość	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	%	
Ogółem		9	13	55	20	3	1047
Płeć	Mężczyźni	11	14	59	15	2	488
	Kobiety	8	12	52	24	5	559
Wiek	18-24 lata	6	15	51	24	4	161
	25-34	7	13	49	25	6	183
	35-44	8	13	62	16	2	146
	45-54	14	11	60	13	2	179
	55-64	10	12	62	13	2	164
	65 lat i więcej	9	14	49	23	4	215
Miejsce zamieszkania	Wieś	9	12	47	27	5	389
	Miasto do 20 tys.	7	15	55	21	3	144
	20-100 tys.	8	14	59	17	3	211
	101-500 tys.	10	12	63	11	4	163
	501 tys. i więcej mieszk.	12	13	64	11	1	140
Wykształcenie	Podstawowe	6	13	38	37	5	292
	Zasadnicze zawodowe	10	13	55	19	2	259
	Średnie	9	13	63	11	3	354
	Wyższe	11	13	70	3	3	141
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., inteligencja	9	16	67	1	7	75
	Prac. umysł. niż. szczebla	12	9	65	11	2	109
	Pracownicy fiz.- umysł.	11	12	51	22	4	76
	Robotnicy wykwalifikowani	4	16	64	15	1	129
	Robotnicy niewykwalifik.	7	11	53	26	3	47
	Rolnicy	9	12	46	27	6	56
	Pracujący na własny rach.	11	17	54	18		32
Bierni zawodowo	Renciści	8	8	52	29	3	85
	Emeryci	11	14	54	17	4	223
	Uczniowie i studenci	6	10	59	20	5	85
	Bezrobotni	8	19	32	41		71
	Gospodynie domowe i inni	12	11	49	24	3	59
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	9	11	68	7	4	123
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	5	13	66	15	2	96
	sekt. prywat. poza rolnict.	10	14	55	18	3	210
	prywatnym gosp. rolnym	10	12	46	29	3	54
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	9	11	45	31	4	246
	501-750	12	12	52	21	4	179
	751-1000	8	16	57	17	2	167
	1001-1500	6	12	66	12	4	176
	Powyżej 1500 zł	12	11	67	9	1	153
Ocena własnych war. mater.	Złe	11	14	42	30	2	235
	Średnie	10	14	54	18	4	444
	Dobre	7	11	64	15	4	368
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	5	20	50	23	1	50
	Raz w tygodniu	11	12	54	18	5	542
	1-2 razy w miesiącu	6	11	55	26	2	149
	Kilka razy w roku	8	17	56	18	2	208
	W ogóle nie uczestniczy	5	9	63	19	3	98
Poglądy polityczne	Lewica	8	13	72	5	1	143
	Centrum	9	13	55	21	3	372
	Prawica	13	13	62	9	2	297
	Trudno powiedzieć	4	13	37	39	8	235

Tabela 6

		Stosunek do Donalda Tuska					Liczba osób
		Nieufność	Obojętność	Zaufanie	Nieznajomość	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	%	
Ogółem		24	14	58	1	2	1047
Płeć	Mężczyźni	24	15	58	1	1	488
	Kobiety	24	12	59	2	3	559
Wiek	18-24 lata	17	11	67	3	1	161
	25-34	25	18	54		3	183
	35-44	23	15	60		2	146
	45-54	25	13	61	1	1	179
	55-64	25	11	61	2	1	164
	65 lat i więcej	28	14	51	2	6	215
Miejsce zamieszkania	Wieś	29	16	50	2	3	389
	Miasto do 20 tys.	18	10	69	1	3	144
	20-100 tys.	19	14	63	1	3	211
	101-500 tys.	24	12	63		1	163
	501 tys. i więcej mieszk.	26	12	60	1	1	140
Wykształcenie	Podstawowe	27	14	50	4	5	292
	Zasadnicze zawodowe	26	19	54		1	259
	Średnie	21	11	65	0	2	354
	Wyższe	23	9	66		2	141
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., inteligencja	18	7	69		6	75
	Prac. umysł. niż. szczebla	24	12	63		1	109
	Pracownicy fiz.- umysł.	34	9	56		2	76
	Robotnicy wykwalifikowani	24	19	55	1	1	129
	Robotnicy niewykwalifik.	18	17	61	2	2	47
	Rolnicy	20	25	51	3	1	56
	Pracujący na własny rach.	18	13	66	3		32
Bierni zawodowo	Renciści	23	12	55	4	7	85
	Emeryci	29	12	54	1	3	223
	Uczniowie i studenci	15	8	73	2	2	85
	Bezrobotni	28	23	47		2	71
	Gospodynie domowe i inni	23	13	64			59
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	20	14	64		3	123
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	27	11	60		1	96
	sekt. prywat. poza rolnict.	23	15	60		2	210
	prywatnym gosp. rolnym	31	22	45	2		54
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	28	16	55	1	1	246
	501-750	25	19	53	1	3	179
	751-1000	20	13	62	2	2	167
	1001-1500	20	12	66		3	176
	Powyżej 1500 zł	27	8	63	1	1	153
Ocena własnych war. mater.	Złe	27	14	54	2	2	235
	Średnie	27	17	53	1	2	444
	Dobre	19	10	68	0	3	368
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	33	18	44		5	50
	Raz w tygodniu	26	13	58	1	3	542
	1-2 razy w miesiącu	25	16	53	3	3	149
	Kilka razy w roku	21	16	62	0	1	208
	W ogóle nie uczestniczy	18	9	70	2	2	98
Poglądy polityczne	Lewica	22	8	68		1	143
	Centrum	23	16	59	1	1	372
	Prawica	29	11	59		1	297
	Trudno powiedzieć	21	17	52	3	7	235

Tabela 7

		Stosunek do Lecha Wałęsy					Liczba osób
		Nieufność	Obojętność	Zaufanie	Nieznajomość	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	%	
Ogółem		21	21	54	1	3	1047
Płeć	Mężczyźni	21	20	55	1	2	488
	Kobiety	21	21	54	1	3	559
Wiek	18-24 lata	12	25	59	2	2	161
	25-34	21	21	54		3	183
	35-44	19	25	52		4	146
	45-54	25	23	51		0	179
	55-64	27	14	57	2	1	164
	65 lat i więcej	23	17	54	0	4	215
Miejsce zamieszkania	Wieś	25	22	47	1	4	389
	Miasto do 20 tys.	19	20	58		3	144
	20-100 tys.	18	27	53	0	2	211
	101-500 tys.	22	16	61		1	163
	501 tys. i więcej mieszk.	18	14	66	1		140
Wykształcenie	Podstawowe	26	21	47	3	4	292
	Zasadnicze zawodowe	24	21	53		2	259
	Średnie	17	21	59	0	2	354
	Wyższe	19	18	61		2	141
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., inteligencja	15	16	65		4	75
	Prac. umysł. niż. szczebla	15	19	64		2	109
	Pracownicy fiz.- umysł.	23	18	57		2	76
	Robotnicy wykwalifikowani	18	22	59	1	1	129
	Robotnicy niewykwalifik.	27	26	47			47
	Rolnicy	20	22	45	2	11	56
	Pracujący na własny rach.	24	43	33			32
Bierni zawodowo	Renciści	32	12	49	4	4	85
	Emeryci	25	19	52	0	3	223
	Uczniowie i studenci	9	21	65	2	3	85
	Bezrobotni	30	22	46		1	71
	Gospodynie domowe i inni	21	31	48			59
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	17	20	60		3	123
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	22	14	62		2	96
	sekt. prywat. poza rolnict.	17	27	54		2	210
	prywatnym gosp. rolnym	26	26	41	2	5	54
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	28	25	44	0	2	246
	501-750	23	23	50	1	3	179
	751-1000	21	18	59	1	1	167
	1001-1500	16	17	65		1	176
	Powyżej 1500 zł	19	18	60	1	2	153
Ocena własnych war. mater.	Złe	29	22	45	2	2	235
	Średnie	22	24	50	1	3	444
	Dobre	16	16	66	0	2	368
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	25	17	55		3	50
	Raz w tygodniu	22	19	55	1	3	542
	1-2 razy w miesiącu	23	22	49	3	4	149
	Kilka razy w roku	20	25	54		1	208
	W ogóle nie uczestniczy	18	22	58	1	1	98
Poglądy polityczne	Lewica	22	12	66		1	143
	Centrum	20	21	56	1	2	372
	Prawica	22	20	58		1	297
	Trudno powiedzieć	23	27	41	2	7	235

Tabela 8

		Stosunek do Bogdana Zdrojewskiego					Liczba osób
		Nieufność	Obojętność	Zaufanie	Nieznajomość	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	%	
Ogółem		7	16	20	53	4	1048
Płeć	Mężczyźni	9	17	21	50	3	488
	Kobiety	5	15	18	57	5	561
Wiek	18-24 lata	4	18	14	61	3	162
	25-34	4	21	10	59	5	183
	35-44	10	13	16	58	2	146
	45-54	8	15	28	46	3	179
	55-64	8	19	29	39	5	164
	65 lat i więcej	8	9	20	57	6	215
Miejsce zamieszkania	Wieś	7	10	12	65	6	389
	Miasto do 20 tys.	5	18	20	53	4	144
	20-100 tys.	6	17	26	46	4	212
	101-500 tys.	9	27	19	44	1	163
	501 tys. i więcej mieszk.	6	16	32	43	3	140
Wykształcenie	Podstawowe	7	8	10	71	4	293
	Zasadnicze zawodowe	8	13	14	61	4	260
	Średnie	5	22	25	43	5	354
	Wyższe	9	23	35	30	3	141
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., inteligencja	3	14	41	35	6	75
	Prac. umysł. niż. szczebla	10	30	29	31	1	109
	Pracownicy fiz.- umysł.	9	19	17	53	2	76
	Robotnicy wykwalifikowani	7	18	17	54	3	129
	Robotnicy niewykwalifik.	8	7	9	76		47
	Rolnicy	8	11	7	67	7	56
	Pracujący na własny rach.	1	24	14	60		32
Bierni zawodowo	Renciści	9	10	17	57	7	85
	Emeryci	9	12	22	52	5	223
	Uczniowie i studenci	1	10	19	63	7	86
	Bezrobotni	3	15	10	65	7	71
	Gospodynie domowe i inni	7	24	12	55	1	59
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	7	23	31	35	4	123
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	10	13	14	56	6	96
	sekt. prywat. poza rolnict.	7	21	19	51	1	210
	prywatnym gosp. rolnym	7	9	6	75	4	54
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	8	15	10	65	2	247
	501-750	8	15	13	59	4	180
	751-1000	6	15	25	51	4	167
	1001-1500	4	14	29	49	3	176
	Powyżej 1500 zł	7	22	30	38	3	153
Ocena własnych war. mater.	Złe	9	14	16	58	3	236
	Średnie	7	17	15	56	4	444
	Dobre	5	15	27	47	5	368
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	2	15	16	60	6	50
	Raz w tygodniu	8	15	19	53	5	543
	1-2 razy w miesiącu	4	16	14	60	6	149
	Kilka razy w roku	8	17	22	52	2	209
	W ogóle nie uczestniczy	5	20	27	45	2	98
Poglądy polityczne	Lewica	10	16	35	35	4	143
	Centrum	6	17	15	58	4	372
	Prawica	10	18	28	42	2	298
	Trudno powiedzieć	3	11	7	72	8	235